

משכן אהוד

שאלות לפרשת בהר מאת הרב עמיחי כנרתי

מהו טעם מצוות שמיטה?

אחד מתוך הטעמים למצווה של השמיטה כתב הכלי יקר מצד חיזוק מידת הבטחון.

וזו לשונו הנפלאה: "אומר אני שטעם מצוה זו היא להשריש את ישראל במידת האמונה והבטחון בה'. כי חשש הקדוש ברוך הוא פן בבואם אל הארץ יתעסקו בעבודת האדמה על המנהג הטבעי וכאשר כביר מצאה ידם ישכחו את ה' ויסורו בטחונם ממנו, ויחשבו כי כוחם ועוצם ידם עשה להם את החיל הזה ועולם כמנהגו נוהג ויחשבו שהארץ שלהם היא והם הבעלים ואין זולתם. על כן הוציאם ה' מן המנהג הטבעי לגמרי. וכו', ועל ידי כל המופתים הללו אשר שמתני בידך תדע כי לי כל הארץ, ועל ידי זה יהיו עיניך נשואות אל ה', כמו שמצינו בירידת המן ליומו כדי שיהיו עיניהם נשואות אל ה' תמיד ויבטחו בו תמיד, כך עיני השמיטה שלא יעבדו האדמה כל שנה שביעית אין זרע ואין קציר ויסמכו על הנס. וזה טעם נכון וברור יותר מכל מה שדיברו בו המפרשים".

עם שלם, "גיבורי כח עושי דברו", שומרי שביעית, שנה שלמה לא עובדים בקרקע, והכל מופקר! לדעת שפרנסה משמים, ואפשר השנה לשבות ממלאכת הקרקע [לעבוד עבודה אחרת, או ללמוד שנה אחת בישיבה], והקב"ה יעזור! "הרבה שליחים למקום להכין מזום ליראיו" (רש"י סוף בשלח).

"בטח אל ה' בכל ליבך" (תהילים) זו משימה לא רק בשמיטה, אלא בכל מאורעות החיים, לדעת שהקב"ה מנהל את העולם והכל מגיע ממנו, לטובתנו.

מהו המסר החשוב מחזרת הקרקעות ביובל?

"והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ, כי גרים ותושבים אתם עמדי".

אנחנו כאן בעולם הזה רק "אורחים", גרים, בערך לשבעים שנה, בתוך העולם והארץ של הקב"ה.

לכן גם קניית ומכירת קרקע אינה לנצח!

"כי לי כל הארץ, זה טעם נכבד, וכן אמר משה בתפלתו, ה' מעון אתה היית לנו (שם צ, א). אתה כמו מעון עומד, ודור הולך ודור בא" (אבן עזרא). טעם נכבד קורא לזה האבן עזרא, מפני שהוא יסוד גדול בהנהגת האדם: אדם שמרגיש כאורח, לא ישקיע את כל מרצו בקישוט קרון הרכבת הזמני בו הוא נוסע. הוא זוכר שהוא אורח בפרוזדור, והתכלית היא הטרקלין. "התקן עצמך בפרוזדור!"

ידוע המעשה בחפץ חיים, ששאלו אורח עשיר היכן הרהיטים של כבודו, שאלו הח"ח: היכן שלך? וענהו: אני אורח, ענהו הח"ח: אף אני כאן אורח... ה"רהיטים" הם בעולם האמת. וכמה מן החכמה יש באמירה זו.

זה לא אומר בדוקא חיי סגפנות ופרישות, מה שבעיקר גדולי ישראל עשו, אבל אנחנו לפחות נשתדל שלא נגזים בעניני החומר והגוף, ונחיה בנפשנו ובשכלנו את האמת הגדולה של חיינו כאן: אורחים!!